

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

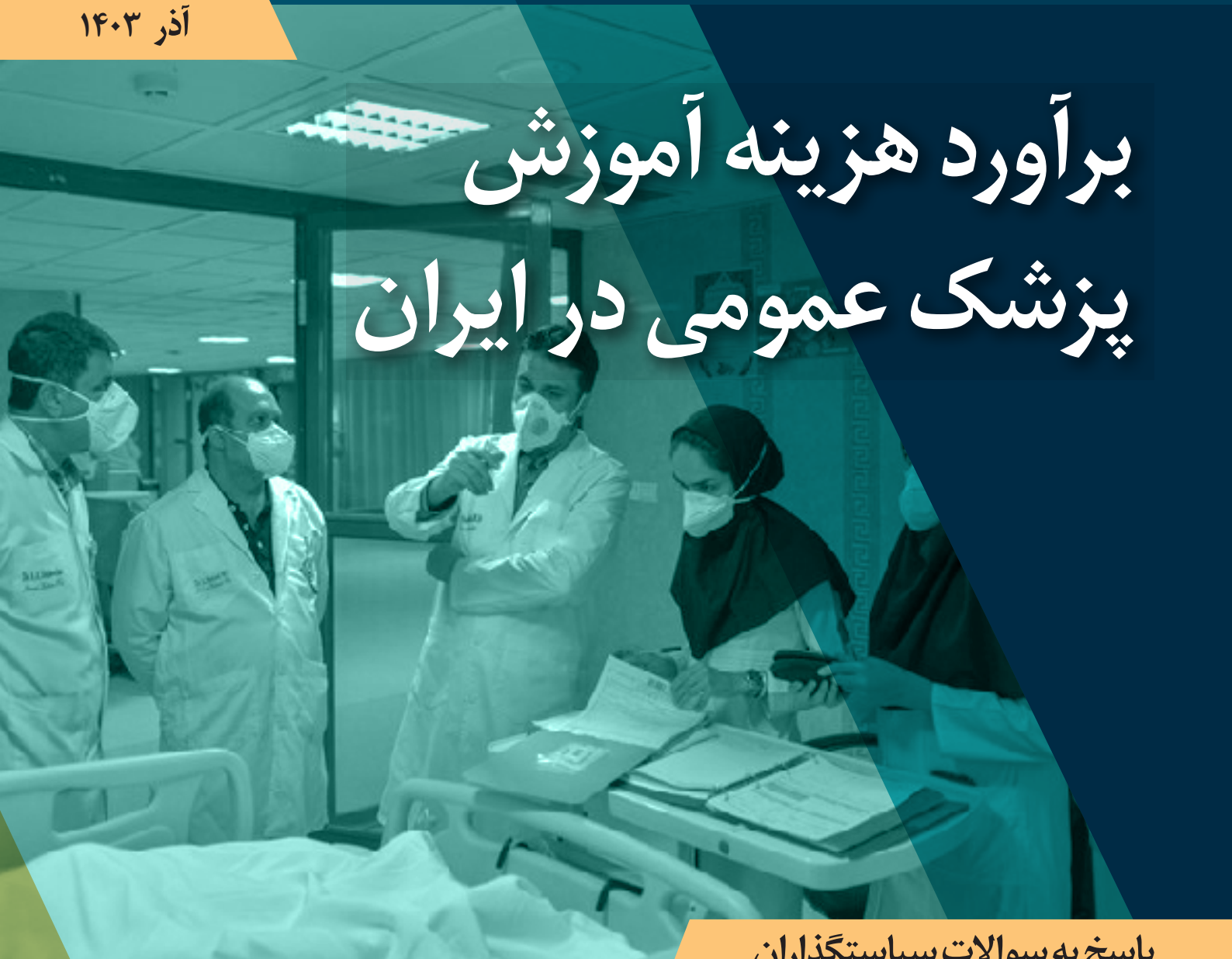
گزاره برگ

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی تهران

آذر ۱۴۰۳

برآورد هزینه آموزش پزشک عمومی در ایران

پاسخ به سوالات سیاستگذاران

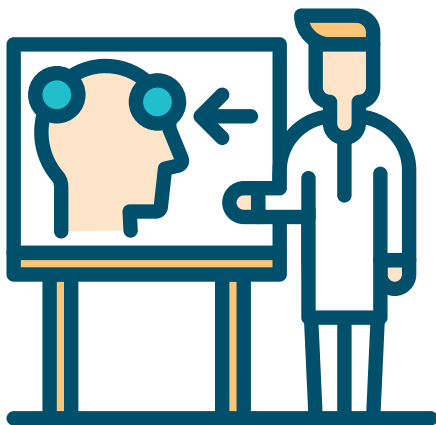
مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران
گروه منابع انسانی سلامت

حقوق معنوی این اثر متعلق به مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

نوشته‌ای خلاصه برای ارائه اطلاعات در چارچوبی است که نکات کلیدی در آن برجسته شده است.	معرفی گزاره‌برگ
هزینه آموزش یک دانشجوی پزشکی عمومی در ایران در سال ۱۴۰۱ چقدر بوده است؟	در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟
این گزاره برگ به بررسی و جمع بندی مطالعات انجام شده در ایران با موضوع آموزش پزشکی در مقطع دکترای حرفه ای پرداخته و این هزینه را برای سال ۱۴۰۱ برآورد کرده است. منابع مورد استفاده در بخش منابع آدرس دهی شده است.	شامل چه مواردی است؟
این گزاره‌برگ پژوهش اولیه نیست و اطلاعات هزینه‌ای آن از پژوهش‌های انجام شده در کشور استخراج شده است.	شامل چه مواردی نیست؟

پیام اصلی

- در شواهد بدست آمده، مطالعه‌ای که در سطح ملی به محاسبه هزینه تمام‌شده آموزش یک پزشک عمومی پرداخته باشد، یافت نشد.
- مطالعات محدود انجام شده نشان می‌دهد، هزینه آموزش پزشک عمومی در دانشگاه‌های کوچک‌تر به نسبت دانشگاه‌های بزرگتر بیشتر بوده است.
- یافته‌ها نشان می‌دهد برآورد هزینه دوره ۷ ساله آموزش پزشکی عمومی در سال ۱۴۰۱ در دانشگاه‌های علوم پزشکی بطور میانگین ۱.۴ میلیارد تومان و به‌عبارتی سالیانه بطور تقریبی ۲۰۰ میلیون تومان بوده است.

وضعیت آموزش پزشکی عمومی در ایران:

تعداد ۶۹ دانشگاه علوم پزشکی در کشور در ۶۹۱۲ رشته محل ۲۲۰۹۰۲ دانشجو شاغل به تحصیل در رشته‌های مرتبط با علوم پزشکی را با ۲۱۶۰۰ نفر عضو هیات علمی آموزش می‌دهند [۱]. از این میان با در نظر گرفتن ورودی حداقل سالیانه ۸۰۰۰ دانشجوی پزشکی در دوره‌های آموزشی ۷ ساله پزشکی در مقطع دکترای حرفه‌ای در ایران، حداقل ۵۶۰۰۰ دانشجوی پزشکی عمومی شاغل به تحصیل در کشور وجود دارد که با احتساب افزایش ظرفیت سال‌های اخیر، این تعداد بالغ بر ۶۰ هزار دانشجو صرفاً در مقطع دکترای حرفه‌ای پزشکی برآورد می‌گردد.

مطالعات انجام شده در زمینه هزینه آموزش پزشکی عمومی در ایران:

در مطالعه مروری انجام شده، در ایران مطالعه‌ای در سطح ملی برای محاسبه هزینه تمام‌شده آموزش یک پزشک یافت نشد؛ اما نتایج مطالعات محدودتر انجام شده در کشور نشان می‌دهد هزینه تحصیل دانشجوی پزشکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی مختلف متفاوت است و این هزینه‌ها در دانشگاه‌های کوچکتر به نسبت دانشگاه‌های بزرگتر بیشتر است. از سوی دیگر در مطالعات محدود مختلف انجام شده در محاسبه هزینه تمام شده هر دانشجوی پزشکی، خدمات و مراکز هزینه در نظر گرفته شده یکی نبوده است؛ بطور مثال برخی از مطالعات خدمات رفاهی و دانشجویی را هم حساب کرده‌اند و برخی این خدمات را محاسبه نکرده‌اند.

جدول زیر مطالعات انجام شده در خصوص هزینه تمام شده آموزش پزشکی عمومی در کشور را از ۵ مطالعه انجام شده در ۶ دانشگاه علوم پزشکی کشور که از سالهای ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۱ انجام شده است، نشان می‌دهد. در این جدول هزینه‌های مستخرج از مطالعه با توجه به سال مطالعه با تورم سالیانه اعلام شده برای کالا و خدمات مصرفی توسط بانک مرکزی [۲]، تعدیل شده و هزینه نهایی برای سال ۱۴۰۱ استخراج شده است:

جدول هزینه های مستخرج از مطالعات برای آموزش پزشکی عمومی در کشور و برآورد هزینه ها برای سال ۱۴۰۱

ردیف	نام دانشگاه مورد مطالعه	سال مطالعه	هزینه تمام شده بدست آمده در مطالعه (برای یکسال تحصیل-ریال)	برآورد هزینه تمام شده بدست آمده بعد از تعدیل آن با تورم اعلام شده بانک مرکزی برای سال ۱۴۰۱ (برای یکسال تحصیل-ریال)	برآورد هزینه تمام شده برای سال ۱۴۰۱ (برای دوره هفتساله-ریال)
۱	شیراز [۳]	۱۳۸۷	۱۴۳,۴۷۲,۴۹۹	۲,۳۴۹,۵۳۹,۰۶۲	۱۶,۴۴۶,۷۷۳,۴۳۱
۲	یزد [۳]	۱۳۸۷	۱۴۱,۱۷۶,۸۵۴	۲,۳۱۱,۹۴۵,۰۴۴	۱۶,۱۸۳,۶۱۵,۳۱۱
۳	فسا [۳]	۱۳۸۷	۲۰۲,۲۷۳,۲۴۰	۳,۳۱۲,۴۷۳,۶۹۲	۲۳,۱۸۷,۳۱۵,۸۴۶
۴	مازندران [۴]	۲۰۱۵	۳۲۰,۳۰۱,۳۴۸	۱,۷۰۵,۹۰۳,۵۸۶	۱۱,۹۴۱,۳۲۵,۱۰۲
۵	شیراز [۵]	۲۰۱۶	۴۴۵,۲۸۲,۱۷۸	۲,۱۱۹,۳۴۱,۵۰۰	۱۴,۸۳۵,۳۹۰,۵۰۲
۶	آجا [۶]	۲۰۲۲	۸۹۵,۳۶۶,۸۶۶	۸۹۵,۳۶۶,۸۶۶	۶,۲۶۷,۵۶۸,۰۶۲
۷	کرمان [۷]	۱۴۰۱	۱,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۳,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۸	میانگین	۱۴۰۱		۲,۰۸۴,۹۳۸,۵۳۶	۱۴,۵۹۴,۵۶۹,۷۵۱

علاوه بر آن نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که شهریه پزشکی عمومی در دانشگاه آزاد اسلامی برای سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، بطور تقریباً ترمی ۲۲۰ میلیون ریال یعنی سالی ۴۴۰ میلیون ریال بوده است که این صرفاً شهریه دانشجوی در این دانشگاه بوده است و هزینه‌های رفاهی دانشجوی جداگانه توسط وی پرداخت می‌شود [۸].

نتیجه گیری

در مرور شواهد انجام شده، در کشور مطالعه‌ای در سطح ملی برای محاسبه هزینه تمام‌شده آموزش یک پزشک عمومی یافت نشد. نتایج بررسی مطالعات محدود انجام شده در کشور نشان می‌دهد هزینه تحصیل دانشجوی پزشکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی مختلف متفاوت است و هزینه آموزش پزشک عمومی در دانشگاه‌های کوچکتر به نسبت دانشگاه‌های بزرگتر بیشتر بوده است. از سوی دیگر در این مطالعات در محاسبه هزینه تمام شده هر دانشجوی پزشکی، خدمات و مراکز هزینه در نظر گرفته شده یکی نبوده است؛

بررسی یافته‌ها در ۶ دانشگاه علوم پزشکی کشور نشان می‌دهد که هزینه دوره ۷ ساله آموزش پزشکی عمومی در سال ۱۴۰۱ در مطالعات از حداقل ۶,۲۶۷,۵۶۸,۰۶۲ ریال تا حداکثر ۲۳,۱۸۷,۳۱۵,۸۴۶ ریال و میانگین ۱۴,۵۹۴,۵۶۹,۷۵۱ ریال بوده است که به عبارت دیگر سالیانه بطور تقریبی ۲۰۰ میلیون تومان می‌گردد.

توصیه می‌گردد مطالعه‌ای در سطح ملی برای برآورد هزینه آموزش مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه‌های علوم پزشکی با در نظر گرفتن تمامی خدمات و مراکز هزینه انجام شود و یا در مطالعه حساب‌های ملی سلامت، هزینه‌ها به گونه‌ای استخراج گردند که این سرانه‌ها نیز محاسبه گردد.

منابع

۱. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت آموزشی. تعداد موسسات آموزش پزشکی تابعه وزارت بهداشت. Available from: <https://dme.behdasht.gov.ir/>. ; 2024
۲. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. نرخ تورم بهای کالا و خدمات مصرفی. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، https://www.cbi.ir/Inflation/Inflation_FA.aspx
۳. رجبی، احمد. هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (ABC)، نگرشی نوین جهت محاسبه بهای تمام شده آموزش رشته‌های گروه پزشکی (مطالعه‌ی تطبیقی: دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز، فسا و یزد). بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۰۱۱. ۱۸(۶۴): p. ۳۵-۵۶.
4. Alizadeh, R et al, Activity-Based Costing Method to Determine the Cost of Educational Services at Mazandaran University of Medical Sciences in 2015.
5. Namazi, M. and S. Zare, Calculation of the Cost of Student Education: A Case Study of Shiraz Medical School. Journal of Advances in Medical Education & Professionalism, 2021. 9(2): p. 109.
6. Rezaii, A.A., et al., Calculation of the Cost of Training Medical Students in One of the AJA Universities of Medical Sciences Using Time-Driven Activity-Based Costing Method. Journal of Archives in Military Medicine, 2023. 11(4).
۷. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کرمان، پژوهشکده آینده پژوهی، چالش‌های تربیت و بکارگیری سرمایه انسانی. ۱۴۰۲، شماره 3.
8. شهریه پزشکی دانشگاه آزاد سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، <https://konkur.in/99355/%D8%B4%D9%87%D8%B1%DB%8C%D9%87-D9%BE%D8%B2%D8%B4%DA%A9%DB%8C-D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B4%DA%AF%D8%A7%D9%87-D8%A2%D8%B2%D8%A7%D8%AF-%D8%B3%D8%A7%D9%84-%D8%AA%D8%AD%D8%B5%D-B%8C%D9%84%DB%8C-1401-1402.html>

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است که برای دیده‌بانی وضعیت سلامت، تولید و ترویج به‌کارگیری شواهد علمی مورد نیاز برنامه‌ریزان و سیاستگذاران سلامت در سطح ملی ایجاد شده است.

تمرکز اصلی فعالیت‌های مؤسسه بر روی نتایج و پیامدهای اقدامات و مداخلات انجام شده در حوزه سلامت است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است با عمل به رسالت خود به‌عنوان دیده‌بان سلامت کشور با استفاده از همه توان دانشی داخل کشور و به‌کارگیری ظرفیت‌های بین‌المللی، ضمن پیش‌بینی روندها و رصد شاخص‌های نظام سلامت؛ با استفاده از تجربیات سایر نظام‌های سلامت، مداخلات مؤثر برای اصلاحات در نظام سلامت را طراحی و توصیه کند و در صورت اجرای آنها به ارزیابی و پایش مداخلات می‌پردازد. از سویی به‌عنوان مرجع و مشاور تأمین شواهد علمی تصمیم‌گیران سلامت در کشور و دیده‌بانی منطقه شناخته شده و از این طریق مجربان و متولیان حوزه سلامت را در دستیابی به جامعه سالم یاری می‌کند.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران

بلوار کشاورز، خیابان وصال شیرازی،
خیابان بزرگمهر شرقی، پلاک ۷۰